

Vergaderjaar 2021–2022

23 432

De situatie in het Midden-Oosten

Nr. 487

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 februari 2022

Deze brief komt de Kamer toe in reactie op het verzoek van uw Commissie van 21 januari 2022 om een brief over de raketaanvallen op Abu Dhabi in januari jl. Hierin wordt gevraagd om meer informatie over de dreiging van dergelijke aanvallen, over eventuele maatregelen tegen non-statelijke actoren en wat het kabinet gaat doen met de motie van het lid De Roon om internationaal draagvlak te zoeken voor sancties tegen Iran vanwege het drone-beleid.

Op 17 januari 2022 werden aanvallen uitgevoerd met raketten en kleine onbemande vliegtuigen op twee locaties in Abu Dhabi (olietankauto's op een industrieel complex en het in aanbouw zijnde gedeelte van de internationale luchthaven). Hierbij kwamen op de eerste locatie drie werknemers om het leven en vielen zes gewonden. De aanvallen zijn geclaimd door de Jemenitische Houthi-beweging, Ansar Allah. Zij hadden in de dagen ervoor bedreigd met aanvallen op de VAE. Reden voor dit dreigement is de steun van VAE aan pro-*Government of Yemen* troepen die in de gevechten in Jemen terrein op de Houthis aan het herwinnen waren. In reactie op de aanvallen op Abu Dhabi (en op dezelfde dag op KSA-grondgebied) intensiverde de Saudi-geleide coalitie de bombardementen op Houthi-doelen in Jemen. Hierbij vielen op verschillende locaties burgerslachtoffers, waaronder volgens voorlopige cijfers 91 doden en 200 gewonden bij een aanval op een detentiecentrum in Noord-Jemen. Op 24 januari 2022 werden met hulp van de VS twee ballistische raketten onderschept die door Houthis waren afgevuurd op de luchtmachtbasis *Al Dhafra* in Abu Dhabi waar ook VS en Franse troepen zijn gestationeerd. Op 31 januari 2022 zijn er drie onbemande vliegtuigen en één ballistische raket onderschept in de VAE, waarbij de raket mogelijk richting Abu Dhabi ging en het doelwit van de onbemande vliegtuigen de olie-industrie in het grensgebied KSA-VAE was. Ook deze aanval is opgeëist door de Houthi-beweging.

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken beschikt niet over eigenstandige, aanvullende informatie over de verantwoordelijke partijen achter de

aanval noch de dreiging. Indien de inlichtingendiensten over dergelijke informatie beschikken en deze kunnen delen met de Kamer, zullen zij dit via geëigende kanalen doen.

Het kabinet heeft op 18 januari 2022, in navolging van de EU, de aanvallen op Abu Dhabi veroordeeld evenals andere aanvallen (bijna dagelijks op KSA) en alle strijdende partijen opgeroepen tot een staakt-het-vuren en terugkeer naar de VN onderhandelingstafel.

Nederland heeft in EU-verband de zorgen over deze gevaarlijke escalatie geuit. Ook schaarde Nederland zich achter de EU-verklaring van de Europese Commissaris voor Crisis Management van 24 januari 2022.¹ Hierin worden de aanvallen in Jemen en de regio op burgers en burgerdoelen door alle strijdende partijen veroordeeld, omdat deze in strijd zijn met het internationaal humanitair recht. Ook worden in de verklaring alle strijdende partijen opgeroepen om burgers te beschermen tegen willekeurig dodelijk geweld. De Nederlandse ambassades in de VAE en Saudi-Arabië houden de situatie nauwgezet in de gaten, ook met het oog op de reisadviezen.

Nederland streeft bilateraal en in multilateraal verband naar een vreedzame oplossing van het conflict in Jemen. Nederland steunt de VN-gezant voor Jemen in zijn werk. Hierin staan het staken van de vijandelijkheden en de partijen weer aan tafel krijgen voorop. Nederland is een belangrijke humanitaire en OS-partner in Jemen. Tot slot blijft het zich in VN-verband inzetten voor het tegengaan van straffeloosheid voor mensenrechtenschendingen en het gebruik van «honger als wapen» in conflictsituaties.

In reactie op de vraag aangaande de uitvoering van de motie van het lid De Roon (PVV) over het zoeken naar draagvlak voor sancties tegen het Iraans dronebeleid (Kamerstuk 35 925 V, nr. 19), deelt het kabinet de Kamer graag mee, in aanvulling op de reactie zoals vermeld in het verslag aan de Kamer over de informele RBZ-Raad van 13 en 14 januari jl.², dat naar de overtuiging van het kabinet sanctiemaatregelen, ook tegen non-statelijke actoren, altijd het meest effectief zijn wanneer die in VN- of EU-verband genomen worden. Het op nationale titel, of met een klein aantal lidstaten, instellen van aanvullende sancties heeft slechts beperkt effect. Het kabinet is van mening dat de huidige EU-sancties gericht op het Iraanse ballistische raketprogramma en drones een gepast antwoord zijn op het Iraanse drone-programma.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W.B. Hoekstra

¹ Yemen: Statement by EU Commissioner Janez Lenarčič calling to end indiscriminate killing of civilians (europa.eu) Yemen: Statement by EU Commissioner Janez Lenarčič calling to end indiscriminate killing of civilians (Europa.eu)

² Kamerstuk 21 501-02, nr. 2446